

Sofi Hana

**BOLNO
RASTOJANJE**

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

Laguna

Naslov originala

Sophie Hannah
HURTING DISTANCE

Copyright © 2007 by Sophie Hannah
Translation copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Lizan, s ljubavlju



Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.
SW-COC-001767
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Od: NDŽ <ndz239@hotmail.com>
Za: Progovori i preživi
<pričepreživelih@progovoriipreživi.org.uk>

Ovo nije moja priča. Nisam sigurna da li želim da je podelim, kao ni svoja osećanja, sa nepoznatim ljudima, na veb-sajtu. Nekako mi se čini lažno, nekako – kao da želim da skrenem pažnju na sebe. Ovo je samo nešto što želim da kažem, a vaš veb-sajt nema drugu adresu za slanje pisama.

Da li ste ikada zastali i zamislili se, kad je reč o nazivu vaše organizacije, da li je progovoriti uvek ono najbolje što treba uraditi? Kad jednom nekom nešto kažete, to postane stvarnije. Zašto da se ono što biste želeli da se nikada nije dogodilo stalno iznova i iznova dešava u glavi svih koje poznajete? Ja nikad nikom neću reći svoju takozvanu priču, što znači da neće biti izvršenja pravde, da neće biti kažnjeni oni koji to zaslužuju. Ponekad je teško podneti tu pomisao. Pa ipak, to je mala cena koju ću platiti da me ne bi celog života zvali žrtvom.

Izvinite, preživelim. Mada sam malo nespokojna zbog te reči. Ni u jednom trenutku niko nije pokušao da me ubije. O preživelimima ima smisla razgovarati u kontekstu avionske nesreće ili nuklearne eksplozije: u situacijama u kojima se očekuje da svi prisutni poginu. Ali u mom slučaju silovanje nije bilo opasno po život, pa mi ta reč „preživela“ deluje kao neko retko dostignuće, zvuči pokroviteljski i lažno utešno.

Kad sam se prvi put ulogovala na vaš sajt, nadala sam se da ću pročitati nešto zbog čega ću se osećati bolje, ali desilo se upravo suprotno. Zašto toliko vaših članova koristi isti izlizani rečnik: uspeti, ispričati i zaceliti, smešiti se kroz suze, dizati se iz pepela, itd.? To me podseća na reči pesama s nekog lošeg hevi-metal albuma. Niko ne kaže kako misli da nikad neće prevazići ono što mu se dogodilo.

Ovo će zvučati grozno, ali ja zapravo zavidim mnogim ženama čije su priče objavljene na vašem sajtu: onima koje imaju neosetljive i zahtevne mladiće, onima što previše piju na prvom sastanku. One bar izvuku neki smisao iz teških iskušenja kroz koja su prošle. Moj napadač je bio čovek kog nisam videla nikada ranije i nikada posle toga, neko ko me je oteo u po bela dana i ko je znao sve o meni: kako se zovem, gde radim, gde živim. Ne znam kako je znao. Ne znam ni zašto je mene odabrao, ni gde me je odneo, niti ko su bili svi oni drugi ljudi. Neću ići dalje u detalje. Jer kad bih išla, vi biste shvatili zašto se tako osećam povodom onoga što ću ispričati.

Na stranici vašeg sajta, s naslovom *Šta je silovanje?*, navodite čitav spisak definicija, od kojih poslednja glasi: *svako seksualno zastrašujuće ponašanje*. Pa onda nastavljate: *Ne mora doći do fizičkog kontakta – nekad su nepristojan pogled ili primedba dovoljni da žena oseti kako se nad njom vrši nasilje*. Kad sam to pročitala, došlo mi je da udarim onoga ko je to napisao, ko god to bio.

Znam da nećete s odobravanjem gledati na ovo pismo i na sve to što sam rekla, ali svejedno ću ga poslati. Mislim da je važno istaći da nemaju sve žrtve silovanja isti sklop ličnosti, iste stavove i isti rečnik.

N. Dž.

2006.

Prvi deo

1

Ponedjeljak, 3. april

Mogla bih da objasnim kad bi bio ovde da me saslušáš. Kršim obećanje koje sam ti dala, jedino koje si ikada tražio od mene. Sigurna sam da se sećaš. Glas ti nije bio nehajan kad si rekao: „Želim da mi nešto obećaš.“

„Šta?“, upitala sam, pridižući se na lakat, a žuti najlonski čaršav mi je pekao kožu u toj gorljivoj želji da budem uspravna, pažljiva. Očajnički sam želela da ti udovoljim. Ti tako malo tražiš pa stalno tragam za sitnim, prefinjenim načinima da ti pružim više. „Šta god želiš!“, kazala sam smejući se, namerno razuzdana. Obećanje je isto što i zakletva, a ja sam želela da među nama bude zakletvi, da nas povežu.

Nasmešio si se na moje preterivanje, ali ne zadugo. Tako si ozbiljan kad smo u krevetu. Misliš kako je prava tragedija što ćeš uskoro morati da kreneš i uvek ovako izgledaš: kao čovek koji se priprema za nevolje. Obično plačem kad odeš (ne, to ti nikad nisam rekla, jer ni slučajno ne želim da u tebi izazovem žaljenje), ali dok smo zajedno u našoj sobi, raspoložena sam kao da sam na jakim halucinogenim drogama. Čini se nemoguće da ćemo se razdvojiti, da će se

trenutak okončati. I na neki način, zaista se ne okonča. Kad odem kući, dok pravim pastu u kuhinji ili dok klešem rimske brojeve u radionici, u stvari nisam tamo. I dalje sam u sobi broj jedanaest u *Traveltelu*, sa grubim sintetičkim tepihom boje rđe, koji je pod nogama oštar kao čekinje četkice za zube, i s dva kreveta gurnuta jedan uz drugi, na kojima su madraci koji zapravo nisu madraci, nego debele narandžaste strunjače od sunđera, kakve su bile poređane po podu fiskulturne sale u mojoj srednjoj školi.

Naša soba. Zasigurno znam da sam te volela, i da to nije bio ni zanos ni fizička privlačnost, kad sam te čula da govoriš recepcioneru: „Ne, mora da bude soba broj jedanaest, ista kao i prošli put. Svaki put nam treba ista soba.“ „Treba nam“, a ne „želimo“. Kod tebe je sve neophodno i neodložno, ništa nije opušteno i slučajno. Nikad se ne ispružiš na izbledele, neravnoj sofi, nikad se ne izuješ da digneš noge. Sediš uspravno, potpuno obučan, sve dok ne dođe čas da idemo u krevet.

Kasnije, kad smo sami, kažeš: „Brinem da ne bude prljavo, sastajati se u rupi od motela. Bar se možemo držati jedne sobe, osećaćemo se više kao kod kuće.“ A onda mi se narednih petnaest minuta izvinjavaš što ne možeš da me odvedeš na neko skuplje mesto. Čak i tada (koliko dugo smo se znali? tri nedelje?) nisam se usuđivala da ponudim da podelimo troškove.

Sećam se skoro svega što si mi ikada rekao tokom prošle godine. Možda, kad bih se mogla setiti prave rečenice, nekih tvojih presudnih reči, možda bi me one odvele pravo do tebe. Ne verujem zaista u to, ali ipak se prisećam svega u glavi, za svaki slučaj.

„Dakle?“, bocnula sam te prstom u rame. „Evo me. Tu sam, gola žena koja ti nudi da ti obeća šta god hoćeš, a ti ne obraćaš pažnju na mene?“

„Ovo nije šala, Naomi.“

„Znam. Izvini.“

Ti sve voliš da radiš polako, čak i govoriš polako. Ljutiš se kad te požuruju. Ne verujem da sam ikada uspela da te zasmejem, čak ni da sam videla kako se stvarno smeješ, mada si mi često pričao o smejanju – u pabu sa Šonom i Tonijem. „Plakao sam od smeha“, govorio si. „Suze su mi tekle niz lice.“

Okrenuo si se prema meni i upitao: „Da li znaš gde živim?“

Pocrvenela sam. Dođavola, provaljena sam. Primetio si da sam opsednuta tobom, da prikupljam sve moguće činjenice i detalje kojih mogu da se domognem. Cele te nedelje sam pevušila tvoju adresu u sebi, ponekad je čak i glasno izgovarala ili je naglas pevala dok radim.

„Videla si je kad sam se poslednji put upisivao, zar ne? U onaj formular za recepcionera. Primetio sam da gledaš.“

„Čepel lejn broj tri, Spiling. Izvini. Da li bi više voleo da ne znam?“

„U izvesnom smislu da“, odgovorio si. „Zato što mora biti potpuno bezbedno. To sam ti već rekao.“ Onda si se i ti uspravio i seo, i stavio naočari. „Ne želim da se ovo završi. Mora da bude sto posto bezbedno sve vreme dok traje. Mora biti sto posto bezbedno, sasvim odvojeno od ostalog u mom životu.“

Odmah sam shvatila i klimnula glavom. „Ali... sad i recepcioner *Traveltela* zna tvoju adresu“, primetila sam. „Šta ako ti pošalju račun ili tako nešto?“

„Zašto bi to činili? Uvek platim na odlasku.“

Da li je lakše kad imaš da obaviš neki administrativni ritual pre nego što odeš, neku malu ceremoniju koja označava granicu između našeg života i tvog drugog života? Volela bih da i ja imam nešto tako da izvedem pre odlaska. Uvek

ostajem da prenoćim (mada sam ti dopustila da misliš kako to činim samo ponekad, ne uvek) pa sutradan ujutru živahno izmarširam iz *Traveltela*, nasmešivši se recepcioneru gotovo bez zastajanja. To mi nekako deluje suviše nezvanično, suviše lako.

„Nema nikakve administracije da bi mi nešto slali“, rekao si. „U svakom slučaju, Džulijet ne otvara ni svoju poštu, a kamoli moju.“ Zapazila sam da ti je donja vilica jedva primetno zavibrirala i da si malo stisnuo usne. To se dešava uvek kad pomeneš Džulijet. Sakupljam i detalje o njoj, takođe, mada bih više volela da to ne radim. Mnogi od njih sadrže „a kamoli“: ona ne ume ni da uključi kompjuter, a kamoli da koristi internet. Ona se nikad ne javlja na telefon, a kamoli da sama nekog pozove.

Zvuči kao da je neka nakaza, često sam poželela da kažem, ali sam se obuzdavala. Nema smisla da budem surova zato što joj zavidim.

Blago si me poljubio pre nego što si rekao: „Nikada ne smeš dolaziti u kuću i ne smeš me tamo zvati telefonom. Ako te Džulijet vidi, ako tako sazna, to će je slomiti.“ Volim način na koji koristiš reči. Govoriš poetičnije, izražajnije od mene. Sve što ja kažem krcato je ovozemaljskim detaljima. Zagledao si se nekuda mimo mene i okrenula sam se, gotovo očekujući, sudeći po tvome izrazu lica, da vidim maglovit sivo-ružičasti planinski lanac ovenčan belim oblakom, umesto žućkastog plastičnog čajnika sa etiketom: *Rondesli ist servisiz Traveltel*, koji nam redovno obogaćuje tople napitke zrcima kamenca.

U šta si se sad zagledao? *Gde si?*

Poželela sam da te ispitam detaljnije. Kako to misliš da će se Džulijet slomiti? Hoće li se srušiti, jecajući, na pod, izgubiti pamćenje, postati nasilna? Ljudi se mogu slomiti na

razne načine, a ja nikad nisam bila u stanju da razaberem da li se ti plašiš svoje žene ili se plašiš za nju. Ali ton ti je bio svečan i znala sam da imaš još nešto da kažeš. Nisam želela da te prekidam.

„Nije samo to“, promrmljao si gužvajući prekrivač sa šarom rombova. „Nego i ona sama. Ne mogu podneti pomisao da je vidiš.“

„Zašto?“ Pomislila sam da bi bilo netaktično reći kako nemaš zbog čega da brineš po tom pitanju. Jesi li zamišljao da sam radoznala, da očajnički želim da znam kime si oženjen? Čak i sada osećam užas pri pomisli da vidim Džulijet. Volela bih da ne znam kako se zove. Volela bih da je ostala što je moguće više nestvarna u mojoj glavi. U idealnim okolnostima znala bih je samo kao „nju“ pa moja ljubomora ne bi imala za šta da se zakači. Ali nisam baš tako mogla reći, zar ne, kad smo se prvi put sastali? „Ne govori mi ime svoje žene jer mislim da ću se zaljubiti u tebe i neću moći podneti da čujem išta o njoj.“

Sumnjam da bi mogao zamisliti moje muke dok sam svake noći legala u krevet i mislila: u ovom trenutku Džulijet leži pored Roberta u njihovom krevetu. Nije mi se lice grčilo od bola i nije mi se stezao stomak od pomisli da ona spava uz tebe, već od pomisli da je to za nju nešto najobičnije, rutina. Ne mučim sebe slikama kako se ljubite ili vodite ljubav; umesto toga, zamišljam kako Džulijet leži na svojoj strani kreveta i čita knjigu – nešto dosadno, o kraljevskoj porodici ili o održavanju kućnih biljaka – pa čak i ne podigne pogled kad uđeš u sobu. Ne primećuje da se skidaš i da ležeš pored nje. Nosiš li pidžamu? Nekako, ne mogu da zamislim. U svakom slučaju, šta god da nosiš, Džulijet je na to navikla posle više godina braka. To za nju nije ništa naročito, samo još jedna dosadna, ni po čemu posebna noć kod kuće. Nema

ništa što bi ona naročito želela ili imala potrebu da ti kaže. Može da se savršeno dobro usredsredi na detalje razvoda princa Endrua i Fergi, ili na to kako da zaliva kaktus. Kad kapci počnu da joj padaju, spusti knjigu na pod i okrene se na svoju stranu, od tebe, ne rekavši ti čak ni „laku noć“.

Želim priliku da i za mene budeš nešto što se samo po sebi razume. Iako se nikad neću tako osećati.

„Zašto ne želiš da je vidim, Roberte?“ upitala sam jer se činilo kao da si se zaglavio u mislima, da si ulovljen u zamku negde u sopstvenoj glavi. Izgledao si kao i uvek u takvim slučajevima: namršten, s malo isturenom donjom vilicom. „Možda s njom nešto... nije u redu?“ Da nisam to što jesam, možda bih dodala: „Da li se ti nje stidiš?“, ali u poslednje tri godine sam nesposobna da izustim reč „stid“. Ti to ne bi razumeo, zbog toga što nešto nisam rekla. I ja imam tajni koje želim da zadržim za sebe.

„Džulijet nije imala lak život“, rekao si. Odbrambenim tonom, kao da sam je uvredila. „Želim da na mene misliš kao na ovakvog kakav sam kad sam s tobom, ovde. A ne u onoj kući, sa njom. Mrzim tu jebenu kuću! Kad se venčamo, kupiću nam negde novu kuću.“ Sećam se kako sam se zakikotala kad si to rekao, jer sam malo pre toga gledala neki film u kom muž vodi svoju novu ženu da vidi kuću koju je projektovao i sagradio za nju. Bila je ogromna i lepa i imala je veliku crvenu mašnu. Kad joj je sklonio ruke sa očiju i kazao: „Iznenadenje!“, žena se razbesnela; naljutila se jer se nije s njom savetovao, jer ju je doveo pred svršen čin.

Ja volim kad ti odlučuješ umesto mene. Želim da se prema meni odnosiš posednički. Želim sve što i ti želiš. Izuzev Džulijet. Kažeš da je ne želiš, ali da još nisi spreman da je ostaviš. Tu nema „ako“, već samo „kada“ – tako kažeš. Ali ne još. Meni je teško da to razumem.

Pomilovala sam te po ruci. Nikako nisam mogla da te dodirnem a da ne osetim vrtoglavicu i žmarce, a onda sam osetila grižu savesti jer treba ozbiljno da razgovaram, a ne da mislim na seks. „Obećavam da ću se držati podalje“, kazala sam, znajući kako ti je potrebno da sve držiš pod kontrolom, kako ne možeš podneti da ti događaji izmiču. Ako se ikada venčamo – kad se venčamo – zvaću te „cepidlakom“, u šali i s ljubavlju, a ti ćeš se smeјati. „Ne brini.“ Podigla sam ruku. „Časna izviđačka. Neću se iznenada pojaviti u tvojoj kući.“

Pa ipak, evo me, u automobilu parkiranom tačno naspram nje. Ali recite mi: kakvog izbora imam? Ako si tu, izviniću se i objasniti kako sam se zabrinula, i znam da ćeš mi oprostiti. Ako si tu, možda me neće ni biti briga da li ćeš mi oprostiti ili ne; barem ću znati da si dobro. Prošlo je više od tri dana, Roberte. Polako počinjem da ludim.

Kad sam skrenula u tvoju ulicu, prvo što sam videla bio je tvoj crveni kamion, parkiran tačno u dnu travnate kosine, iza nekoliko kuća i pre nego što se ulica sužava u seoski puteljak. Osetila sam kako mi se grudi nadimaju, kao da me je neko napumpao helijumom, kad sam pročitala tvoje ime na boku karoserije kombija. (Stalno mi govoriš da ga ne zovem „kombi“, zar ne? Ne bi prihvatio šalu „zombi koji ima kombi“, iako sam pokušala nekoliko puta.) Robert Hauort, velikim crnim slovima. Obožavam tvoje ime.

Kamion je onoliki koliki je uvek i bio, ali ovde se čini da je ogroman, pod uglom na travnatoj padini, uguran između kuća i polja; jedva da za njega ima prostora. Prva pomisao mi je bila da ovo i nije baš prikladno mesto za život za jednog vozača kamiona. Mora biti pravi košmar parkirati ga tu u rikverc sa ulice.

Druga pomisao mi je bila da je ponedjeljak. I da kamion ne bi trebalo da bude tu. Trebalo bi da budeš negde u njemu, da radiš svoj posao. Sad sam se stvarno zabrinula, previše da bih se plašila, da bi me zastrašio prizor tvoje kuće, tvoje i *njene*, Džulijetine – pa da pobegnem kući i pretvaram se da je sve u redu.

Znala sam da je broj tvoje kuće tri, ali valjda sam zamišljala da će brojevi ići do dvadeset ili trideset kao u većini ulica, ali tvoja kuća je treća i poslednja. Prve dve su jedna preko puta druge, bliže putu, i na uglu je bistro *Old čepel*. Tvoja kuća stoji sama dalje, ka poljima, na kraju ulice, i s puta od nje mogu da vidim samo jedan deo krova od škriļjca i dugački, pravougaoni deo žućkastog zida, samo s jednim kvadratnim prozorčićem pri vrhu s desne strane: od kupatila, možda, ili od ostave.

Saznala sam nešto novo o tebi. Izabrao si da kupiš kuću kakvu ja nikad ne bih kupila, kuću čiji je zadnji deo okrenut ka ulici, a prednji skriven, nevidljiv prolaznicima. To odaje neprijatan utisak. Znam da je razlog čuvanje privatnosti, i ima smisla da pročelje kuće bude okrenuto na onu stranu gde se pruža najbolji pogled, ali ovakve kuće me svejedno zbunjuju i uznemiravaju, kao da su nepristojno okrenule leđa svetu. Ivon se slaže sa mnom; znam to pošto se redovno vozimo pored jedne takve, leđima okrenute kuće, kad idemo u supermarket. „Takve kuće su za usamljenike koji žive sami kao pustinjaci i često govore: 'Kojesta!'“, kazala je Ivon kad smo prvi put prošli pored nje.

Znam šta bi rekla za kuću broj tri u Čepel lejnu da je ovde: „Izgleda kao kuća nekog ko bi rekao: 'Nikad ne smeš doći u tu kuću.' Kao što je i rekao!“ Često sam ti pričala o Ivon, ali prestala sam pošto si se namrštio i rekao da ti deluje kao

zajedljiva i dosadna. To je bio jedini put da me je stvarno uzrujalo nešto što si rekao. Kazala sam ti da mi je to najbolja prijateljica još iz škole. I da, jeste zajedljiva, ali ne loše zajedljiva, već tako da te razveseli. Direktna je i bez poštovanja, ali čvrsto veruje da treba da se smejemo svemu, čak i onom lošem. Čak i očajničkoj ljubavi prema oženjenom muškarcu kog ne možeš imati; Ivon misli da se tome naročito treba smejati, i zadržala sam zdrav razum najviše zahvaljujući toj njenoj bezbrižnosti.

Kad si video da me je uvredilo što je kritikuješ, poljubio si me i rekao: „Reći ću ti nešto što sam jednom pročitao u nekoj knjizi i što mi je od tada znatno olakšalo život: kad se uvredimo, povređujemo sebe i drugoga isto kao i kad nanosimo uvredu. Shvataš šta hoću da kažem?“ Klimnula sam glavom, mada nisam bila sigurna da shvatam.

Nisam ti to rekla, ali ponovila sam te tvoje reči Ivon, iako joj, naravno, nisam ispričala njihov kontekst. Izmisliła sam neku drugu uvredljivu primedbu, koja nema veze s njom. „Neverovatno zgodno“, kazala je ona i zakikotala se. „Drugim rečima: kriva si što voliš drkadžiju isto koliko je on kriv što je drkadžija. Hvala ti, veliki prosvetljeni, što si to podelio s nama.“

Bez kraja i konca sam brinula o tome šta će se dogoditi na našem venčanju, kad se konačno budemo venčali. Ne mogu da zamislim razgovor između tebe i Ivon a da vrlo brzo ne pređe u ćutanje s tvoje strane, i urnebesno podsmevanje s njene strane.

Sinoć je telefonirala tvojoj kući. Ja sam je naterala, preklinjala sam je, zagorčavala sam joj večer dok nije pristala. Obuzela me je blaga mučnina pri pomisli da je čula glas tvoje žene. Bio je to jedan korak bliže nečemu s čim nisam

želela da se suočim, ta stvarnost fizičkog postojanja Džulijet na ovome svetu. Ona postoji. Da ne postoji, mi bismo već živeli zajedno. I znala bih gde si.

Džulijet je zvučala kao da laže. Tako mi je Ivon rekla.

Pred zadnjom stranom tvoje kuće nalazi se kameni zid sa smeđom drvenom kapijom. Nigde nema broja tri; odredila sam je procesom eliminacije. Izašla sam iz kola i malo se zateturala, kao da mi udovi nisu naviknuti na kretanje. Dan je vetrovit, s naglim udarima vetra, ali vedar – gotovo spektakularno vedar. Toliko da moram da zaškiljim. Kao da je tvoja ulica naročito obasjana, kao da priroda hoće da kaže: „Evo, ovde Robert živi.“

Kapija visoka, meni do ramena. Otvorila se uz škripu i zakoračila sam na tvoj posed. Obrela sam se na zemljanoj stazi posutoj grančicama, zagledana u tvoj vrt. U jednom uglu je stara kada sa dva točka od bicikla u njoj, pored gomile spljoštenih kartonskih kutija. Trava je raznolika. Ima mnogo više korova nego zasađenih biljaka. Jasno se vidi da su nekad tu bile cvetne leje, razlikuju se od zapuštenog travnjaka, ali sve se izmešalo u zeleno-smeđi haotični gustiš. Taj prizor me je razbesneo. Naljutila sam se na Džulijet. Ti radiš svakog dana, često i sedam dana nedeljno. Nemaš vremena da neguješ vrt, ali ona ima. Ona ne radi otkad se udala za tebe, a nemate dece. Pa šta radi po ceo dan?

Zaputila sam se ka ulaznim vratima, prošavši uz bočnu stranu kuće, s još jednim visokim prozorčićem. O, bože, ne smem da pomišljam da si zatvoren unutra. To je, naravno, nemoguće. Ti si snažan čovek širokih ramena, visok preko metar i osamdeset. Džulijet te nije mogla nigde zatvoriti. Osim ako... Ali ne smem dopustiti sebi da zamišljam gluposti.

Odlučila sam da budem odvažna i efikasna. Pre tri godine sam se zarekla da se više ničega i nikoga neću plašiti. Otići

ću pravo do ulaznih vrata, pozvoniću i postaviću pitanja koja se moraju postaviti. Kad sam je zaobišla, shvatila sam da je to u stvari seoska kuća, niska i dugačka. Spolja deluje kao da na njoj ništa nije rađeno nekoliko decenija. Vrata su izbledelo zelena, i svi prozori su mali i kvadratni, a okna su im olovom izdeljena na male rombove. Imaš jedno veliko drvo. S najdeblje grane vise četiri slobodna konopca. Je li tu nekad bila ljuljaška? Travnjak se, sa ove strane, ispred pročelja kuće, spušta u blagom nagibu, a iza njega se pruža pogled za koji bi se otimali slikari pejzaža. Sad znam zašto te je privukla ta naopačke okrenuta seoska kuća. Odatle se vidi cela dolina Kalver, s rekom što vijuga sve do Rondeslija. Pitam se da li bih videla svoju kuću da imam dvogled.

Ne mogu da prođem pored prozora a da ne pogledam unutra. Iznenada me je obuzelo neko ushićenje. Ovo su tvoje sobe, unutra su tvoje stvari. Približila sam lice staklu i zaklonila oči rukama od svetla. Dnevna soba. Prazna. Čudno, ali oduvek sam zamišljala zidove tamnih boja i tradicionalne reprodukcije u teškim ramovima: Gejnsboroa, Konstabla, tako nešto. Međutim, zidovi tvoje dnevne sobe su beli, neravni i na njima je samo jedna slika, koja predstavlja nekog neurednog starca sa smeđim šeširom kako gleda mladića što svira frulu. Najveći deo poda pokriva običan crveni tepih, a ispod njega je jeftin pod od laminata koji čak i ne izgleda kao drvo.

Soba je uredna, što je iznenađujuće posle onakvog vrta. Ima mnogo ukrasa, i previše, uredno poređanih. Sve površine su prekrivene njima. Uglavnom kućice od keramike. Baš neobično; ne mogu da te zamislim kako živiš u kući punoj takvih drangulija. Je li to zbirka? Kad sam bila tinejdžerka, majka me je podsticala da sakupljam neke odvratne keramičke figurice koje su se, mislim, zvale „Vimzi“. Ne,

hvala, rekla sam joj. Mnogo više me je zanimalo da skupljam postere Džordža Majkla i Endrua Ridžlija.

Krivim Džulijet što je tvoju dnevnu sobu pretvorila u tipsku prostoriju, kao što je krivim i za pod od laminata. Sve ostalo u sobi je prihvatljivo: tamnoplava sofa i odgovarajuća fotelja, zidno osvetljenje s polukružnim zaklonom od gipsa da se ne vidi sijalica, drveni tabure presvučen kožom, traka metra, mali stoni kalendar. Tvoje, tvoje, tvoje. Znam da je to ludačka pomisao, ali otkrivam da se poistovećujem s ovim beživotnim predmetima. Osećam se razdragano. Uz jedan zid stoji vitrina, a u njoj još poređanih keramičkih kućica, sasvim malih, najmanjih u prostoriji. Ispod njih debela sveća boje meda, što izgleda kao da nikad nije gorela...

Dogodilo se brzo i bez upozorenja. Kao da mi je nešto eksplodiralo u glavi. Ustuknula sam od prozora, saplela se i umalo pala, pa sam počela da vučem okovratnik bluže, kao da mi on ometa disanje. Drugom rukom sam pokrila oči. Drhtim celim telom. Osećam da će mi pozliti ako odmah ne dođem do vazduha. Očajnički mi je potreban kiseonik.

Čekam da prođe, ali sve je gore. Pred očima mi sevuju i nestaju tamne tačke. Čujem sebe kako ječim. Ne mogu da stojim uspravno; previše je naporno. Padam na ruke i kolena, dahćem i znojim se. Više ne mislim ni na tebe ni na Džulijet. Trava je na dodir nepodnošljivo hladna. Moram prekinuti da je dodirujem. Pomeram ruke i presamićujem se. Nekoliko sekundi samo tako ležim, nesposobna da shvatim šta je dovelo moje telo u ovakvo stanje.

Ne znam koliko sam vremena provela paralisana i bez daha, u tom nedostojanstvenom položaju – nekoliko sekundi ili nekoliko minuta. Ne verujem da je više od nekoliko minuta. Čim sam bila u stanju da se pomerim, nekako sam se digla na noge i potrčala prema kapiji, ne gledajući nazad

u sobu. Ne bih se mogla okrenuti ni da sam htela. Ne znam otkud znam to, ali znam. Policija. Moram u policiju.

Projurila sam pored kuće, pružajući ruke da dohvatim kapiju, u očajničkoj želji da stignem tamo što pre. Nešto strašno, mislim. Videla sam nešto strašno kroz onaj prozor, nešto nezamislivo zastrašujuće, nešto što nisam izmislila, u to sam sigurna. Pa ipak, ni za živu glavu ne umem da kažem šta je to.

Zaustavlja me neki glas, ženski glas. „Naomi!“, zove me neko. „Naomi Dženkins!“ Dah mi se presekao. Prenerazilo me je što čujem kako neko uzvikuje moje puno ime i prezime.

Okrećem se. Sad sam na drugoj strani kuće. Nema opasnosti da s bilo kog prozora odavde vidim tvoju dnevnu sobu. Mnogo više se plašim toga nego ove žene, za koju pretpostavljam da je tvoja supruga.

Ali ona ne zna moje ime. Ona ne zna da ja postojim. Ta dva dela tvog života potpuno su odvojena.

Korača prema meni. „Džulijet“, kažem, a njena usta se nakratko krive, kao da obuzdava ogorčeni smeh. Pažljivo sam je osmotrila, baš kao onu traku metra, sveću, sliku starca i mladića. Kao još nešto što pripada tebi. Kako bi preživela bez tvog prihoda? Verovatno bi našla nekog drugog muškarca da je izdržava.

Osećam da sam iznemogla i neefikasna dok pitam: „Otkud znaš ko sam ja?“

Kako je moguće da je ova žena Džulijet? Na osnovu svega što si mi rekao o njoj, izgradila sam sliku pokorne, nezanimljive domaćice, a ova žena u koju gledam ima urednu plavu kosu upletenu u mnoštvo tankih pletenica, i obučena je u crni sako i savršene crne helanke. Oči joj plamte dok mi polako prilazi, namerno sporo, pokušavajući da me zaplaši. Ne, ovo ne može biti tvoja žena, ona što se ne javlja na

telefon i ne ume da uključi kompjuter. Zašto je odevena tako elegantno?

Reči su mi nahrupile u glavu pre nego što sam uspela da ih zaustavim: za sahranu. Džulijet je obučena za sahranu.

Odstupila sam korak nazad. „Gde je Robert?“, viknula sam. Moram da pokušam. Došla sam ovamo rešena da te nađem.

„Jesi li me ti sinoć zvala telefonom?“, reče ona. Svaka reč mi se zariva u mozak, kao strela odapeta iz blizine. Želim da se sklonim što dalje od njenog glasa, njenog lica, od svega što ima veze s njom. Ne mogu da podnesem to što ću sada moći da zamišljam scene i razgovore između vas dvoje. Zauvek sam izgubila ono utešno mračno rastojanje na kom mogu da zamišljam.

„Otkud znaš kako se zovem?“, rekoh trgavši se kad mi je prišla još bliže. „Jesi li uradila nešto Robertu?“

„Mislim da smo obe radile isto Robertu, zar ne?“ Podmuklo se nasmešila. Imam osećaj da uživa. Potpuno kontroliše situaciju.

„Gde je on?“, ponovo pitam.

Zakoračila je pravo ka meni i unela mi se u lice, na svega nekoliko centimetara razdaljine. „Znaš šta bi ti rekla 'draga Saveta', zar ne?“

Zabacila sam glavu, ustuknula od njenog daha. Petljala sam s kapijom, uhvatila rezu i povukla je. Mogu da odem kad god poželim. Šta mi može?

„Rekla bi da ti je bolje bez njega. Primi to kao uslugu od mene, koju ne zaslužuješ.“ Jedva podigavši ruku, skoro neprimetno mi je mahnula prstima, pa se okrenula i pošla nazad u kuću.

Ne mogu da gledam ono mesto u koje se vraća. Ne mogu čak ni da mislim na to.

2

3. 4. 2006.

„Liv? Jesi li tu?“ Detektivka narednica Čarli Zejler je govorila tiho u mobilni telefon, kuckajući noktom po stolu. Osvrnula se preko ramena da proveri da je neko slučajno ne sluša. „Trebalo bi da se pakuješ. Javi se na telefon!“ Čarli opsova u pola glasa, Olivija je verovatno otišla u kupovinu u poslednjem trenutku. Uvek odbija da kupuje stvari kao što su losion za sunčanje i pasta za zube u stranim supermarketima. Nedeljama sastavlja spiskove svega što će joj trebati, i sve kupuje unapred. „I kad izađem iz kuće, na odmoru sam“, kaže, „što znači da nema nikakvih poslova, nikakvih kupovina, samo izležavanje na plaži.“

Čarli je začula glas Kolina Selersa iza sebe. Kris Gibs i on su se vratili, zastali su samo da razmene uvrede s dvojicom detektiva iz drugog tima. Spustila je glas i zašištalala u telefon: „Slušaj, učinila sam nešto stvarno glupo. Sad imam jedan razgovor koji će malo potrajati, ali zvaću te čim budem slobodna, važi? Samo budi tu.“

„Nešto stvarno glupo, narednice? Ma nije valjda.“ Selersu ni na pamet ne bi palo da se pretvara kako nije čuo nečiji